

ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLOMOUC

příspěvková organizace

MOZARTOVA 48, 779 00 OLOMOUC

tel.: 585 427 142, 775 116 442; fax: 585 422 713

email: kundrum@centrum.cz; www.zs-mozartova.cz

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt: ŠKOLA RADOSTI, ŠKOLA KVALITY

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.3688

EU PENÍZE ŠKOLÁM

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLOMOUČ

příspěvková organizace

MOZARTOVA 48, 779 00 OLOMOUČ

tel.: 585 427 142, 775 116 442; fax: 585 422 713

email: kundrum@centrum.cz; www.zs-mozartova.cz

Autor:	<i>Mgr. Petra Doskočilová</i>
Vzdělávací oblast:	<i>Jazyk a jazyková komunikace</i>
Vzdělávací obor:	<i>Český jazyk</i>
Vzdělávací předmět:	<i>Český jazyk</i>
Ročník:	<i>6.</i>
Tematická oblast:	<i>Tvarosloví</i>
Téma hodiny:	<i>Nepravidelnosti podstatných jmen 1</i>
Označení DUM:	<i>VY_32_INOVACE_25.06.DOS.CJ.6</i>
Vytvořeno:	<i>23. 10. 2013</i>

Nepravidelnosti podstatných jmen 1

Odchyly od pravidelného skloňování podstatných jmen

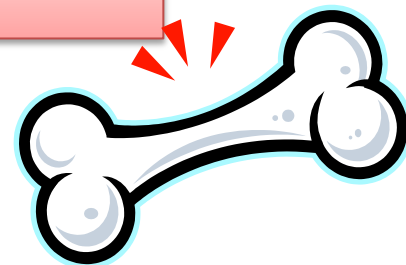
1. názvy částí těla

2. některá jména vzoru píseň a kost

3. jména kráticí kmenovou souhlásku

4. vlastní jména osobní

5. pomnožná jména místní

1. Názvy částí těla

RUCE

RAMENA

OČI

PRSA

UŠI

NOHY

KOLENA

POZOR

Zakončení na -ma v 7. pádě množného čísla
u zdobnělin

*Roztomilá holčička s modrýma očkama
(očičkama).*

Miminko s malýma ručkama (ručičkama).

Chlapec s holýma nožkama (nožičkama).

osoba, zvíře X věc

Mít unavené **oči**.

Polévka s mastnými **oky**.

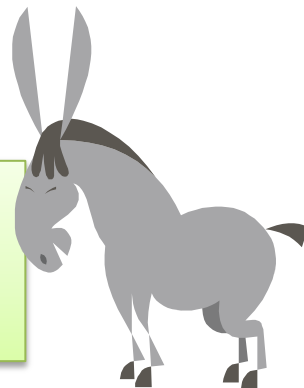

Pavouk s **chlupatýma**
nohama.

Stůl s **dřevěnými** nohami.

Oslík s **dlouhýma**
ušíma.

Hrniec s **malými** uchy.

2. Nepravidelnosti vzoru píseň a kost

Některá podstatná jména kolísají mezi vzory píseň a kost.
V některém pádě je vzoru kost, v jiném zase podle vzoru píseň, či podle obou vzorů.

1. vzor KOST

– všechna jména zakončená na -ost

- *radost, moudrost, starost, vymoženost, hrdost, chrabrost, ušlechtilost,*

- postatná jména řeč a věc

1. p. č. j. kost

2. p. č. j. kost

3. p. č. mn.

6.p. č. mn.

7.p. č. mn.

?

?

?

(písním)

?

(písním)

?

(písním i
kostem)

?

(písních)

?

(písních)

?

?

(kostmi)

?

(písněmi)

?

(písněmi)

1. vzor PÍSEŇ

– všechna jména zakončená na měkké souhlásky:

stráž, rozkoš, křeč, krůpěj, tvář

- slova zakončená na -ň: *báseň, dlaň, laň, saň*

- slova zakončená na -ť a ď:

2. p. č. j. (bez) *tratě i trati* (písně i kosti)

(bez) *hutě i huti*

1. a 4. p. č. mn. *tratě i trati*

hutě i huti

3. Jména krátkí kmenovou souhlásku

rána

skála

práce

chvíle

7. p. č. j.

**ránou i
ranou**

skálou

prací

chvílí

2. p. č. mn.

ran

skal

prací

chvil

3. p. č. mn.

**ránám i
ranám**

**skálám,
skalám**

pracím

chvílím

6.p. č. mn.

**ránách,
ranách**

**skálách,
skalách**

pracích

chvílích

7.p. č. mn.

**ránami,
ranami**

**skálami,
skalami**

pracemi

chvílemi

4. Vlastní jména osobní

Většina podstatných jmen vlastních se skloňuje podle příslušných vzorů.

1. Příjmení zakončená na -ů:

- zůstávají většinou **nesklonná**
bez pana ***Petrů, Janů, Martinů***

2. Příjmení typu Kníže, Dítě, Hrabě:

- tvary podle **vzoru soudce**
- **rozšíření kmenu o -et** :
Kníže – bez **Kníže i Knížete**,
Poupě – **Poupěti i Poupětovi**

4. Vlastní jména osobní

3. Příjmení zakončená na -o:

- skloňují se podle **vzoru pán**
- tvar 5. pádu je shodný s 1. pádem

- 1. p. **Stýblo**
- 2. p. **Stýbla** (pána)
- 3. p. **Stýblovi** (pánovi)
- 4. p. **Stýbla** (pána)
- 5. p. **Stýblo!**
- 6. p. **Stýblovi** (pánovi)
- 7. p. **Stýblem** (pánem)

4. Vlastní jména osobní

4. Příjmení s tvarem jako přídavná jména:

- skloňují se **podle vzorů přídavných jmen**:
- vzor **mladý** – Bílý, Slaný, Smutný
- vzor **jarní** – Starší, Dolejší

Do jaké skupiny patří tato jména:

*Černý, Polák, Jedlička, Hrabě,
Hořejší, Kubice, Straka, Madlo, Ulč*

5. Pomnožná jména místní

1. Jména zakončená na -y, -any:

- tvary podle vzoru hrad
- ALE ve **2. p.** je tvar bez koncovky:
 - Poděbrady – bez **Poděbrad**,
 - Rokycany – bez **Rokycan**

2. Jména zakončená na -ky:

- tvary podle vzoru žena
- Sedmihorky, Benátky, Čechy

5. Pomnožná jména místní

3. Jména zakončená na – e, - ice:

- tvary podle vzoru růže
- Vršovice, Dejvice, Hořice

-některé pády mají i dublety:

k **Hořovicům i Hořovicím**

1., 4. a 5. p.

2. p

ruce

rukou

nohy

nohou

|

noh

3. p.

rukám

nohám

6.p.

(o) rukou

nohou

|

rukách

i

nohách

7.p.

rukama

nohama

1., 4. a 5. p.

oči

uši

2. p

očí

uší

3. p.

očím

uším

6.p.

(o) očích

uších

7.p.

očima

ušima

1., 4. a 5. p.

2. p

3. p.

6.p.

7.p.

kolena

kolenou

|

kolen

kolenům

(o)kolenou

|

kolenech

koleny

ramena

ramenou

|

ramen

ramenům

ramenou

i

ramenech

rameny

prsa

prsou

prsům

prsou

prsy

ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLOMOUČ

příspěvková organizace

MOZARTOVA 48, 779 00 OLOMOUČ

tel.: 585 427 142, 775 116 442; fax: 585 422 713

email: kundrum@centrum.cz; www.zs-mozartova.cz

Seznam použité literatury a pramenů:

KRAUSOVÁ, Z., TERŠOVÁ, R. Český jazyk 6 učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia. Plzeň : Nakladatelství Fraus, 2003. ISBN 80-7238-206-3. s. 21 - 27.

Nečíslovaný obrazový materiál je použit z galerie obrázků a klipartů Microsoft Office.